

יצירה יהודית- חול או רוח?

לכבוד מערכת "הניר", שלום!

...אולם דרישתי מהספרות העברית איננה דומה כלל לדרישתי מהספרות הכללית. כשאני שם פני אל הספרות הכללית אז אני רוצה לדעת פוליטיקה, סוציאולוגיה, ושאר העניינים המניעים את רוח האנושיות שם אני בן אדם ככל בני האדם "יואין דבר אנושי נעדר ממני."

אבל בשעה שאני נכנס אל היכל ספרותנו, אז אני חולץ את נעלי, כי אל היכל הקודש אני רוצה להכנס. פה אני רוצה למצוא פתרון לא לשאלות זמניות, אלא לשאלות נצחיות הנוגעות לפנימיות נשמת. רוצה אני למצוא פה דברים שישימו לי כנפיים לעלות למעלה מהשמים הנמוכים שנטו על ראשינו המטריאליסטים [החומרניים]. רוצה אני למצוא פה איזה ניצוץ מישיעיהו. מר' עקיבא, מר' שמואל הנגיד, מר' יהודה הלוי, מהרמב"ם וכו' וכו'.

והנה אני פותח ספר אחד, והוא לועג לזיבת אפו של איזה יהודי אומלל, שטרוד למצוא את הלחם ואת הבצל למזונו. פותח אני ספר שני, והוא לועג למצות הזכרון שלי, לציצית ותפלין. פותח אני ספר שלישי, והוא מלא חרופים וגדופים כלפי מעלה. פותח אני ספר רביעי, כולו סכינים ומחטים, כולו בקורת דוקרת פותח אני ספר חמישי, והוא מלא זמה ונבלה. פותח אני ספר ששי, והוא מלא קטטות [...]. והנני מגיד האמת, שאני ממחר לסגור את הספרים הללו, ולהרחיקם הרחק הרחק מעלי. לא לספרות כזו אני דורש!

[...] והדבר הזה נחוץ לדעתי לא בשבילי בלבד. אלא בשביל קיום אומתנו בכלל. אין לישראל גבורה, אלא באמונה. גבורי אמונה היו אבותינו מימי עולם. באמונה נבראה ספרותנו הגדולה שירשנו מאבותינו, ובאמונה אנו יכולים לעשות חיל גם לימים יבואו. באמונה תתחזק לאומיותנו. באמונה יפרח וישגשג ישוב ארצנו. האמונה תתן נשמה לעם ולשפה, והאמונה תחיה את הכל. בת הנצח היא, ורק המאראש אותה יתקים לנצח...

בעל הבית פשוט (הסופר אז"ר)

בעל הבית נכבד!

יותר מדאי אדוני 'מחקת את הסאה' [צמצמת], בדרישתך מאת ספרותנו שתהיה מוקדשת רק לשאלות נצחיות קשה היה לי להאמין שדברים כאלה, הנטולים מן החיים, יצאו מפי איש משכיל שכמותך היודע את העולם ואת החיים.

אבל מצאתי את הסיבה של מחיקת סאה זו ב"טומאה הרצוצה" של הגלות שעודנה מפרכסת בתוך נשמתך. מארת אלהים היותר נוראה של הגלות, היא מורך הלב 'והנשארים בכס והבאתי מורך בלבם בארצות אויביהם'. מורך לב זה מתפשט על חוג החיים הרוחניים, לא פחות ממה שהוא מתפשט על כל החוג של החיים החומריים. והוא מזיק לראשון [לחיים הרוחניים] לא פחות, ובפנים ידועים עוד יותר, ממה שהוא מזיק את האחרון [החיים החומריים].

הפחד מכל 'כפתור נחושת' [מדי השרד של השלטונות בחו"ל] גידל לנו נפשות דלולות, רצוצות ושבורות, שאינן יכולות להקבל אור וחיים מעשיים של גאולה וישועה, גם לכשתבוא. והפחד מכל ספר העומד מחוץ לתחום הצר של מושג הקדושה [כפי] שהגלות יכולה לסמנו, מדלדל את חיינו הרוחניים, ובורא לנו נשמות חלושות, שאינן יכולות להקבל את האומץ של האור הרוחני, העתיד להאיר עלינו בברקים מאירים וחודרים בדרך תחייתנו בארץ אבות.

[...] הספרות שלנו [לפי הדעה הגלונית המפוחדת] תוכל לכלכל בקרבה את הכל: מעשה בראשית ומעשה מרכבה, הלכה ואגדה, מוסר, מחקר והגיון, 'פתרונים לשאלות הנצחיות'. אבל לא 'פתרונים לשאלות הזמניות'. השאלות הזמניות וכל המדעים הבריאים בכלל, הם בבחינת 'שוטר קוקי' [שוטר גוי], שצורה ישראלית היא עמו, כלאים גמורים.

אבל כל אלה הרעיונות וכיוצא בהם, פרי הגלות המה, תולדות של הטומאה הרצוצה שארסה מחלחל בקרבנו מאז גלינו מארצנו ונשברנו מהיות גוי חי שוכן בארצו, ונשינו [איבדנו] טובה. שכחנו שהשאלות הזמניות, הנם צרכי צבור גדולים ואדירים. וצרכי צבור, הנם תמיד עומדים במדרגה אחת עם למוד התורה. שגם היא נבראת בשביל ישראל! ושאלות צבוריות, אי אפשר לפתור בלי השתתפות הספרות. עם חי סופג את כל מה שדרוש להטבת חיינו מהקולטורה [התרבות] העולמית הכללית אבל הכל הוא מביא אל תוך כוורתו, אל תוך ספרותו, אחרי שמתקן אותם לפי תנאי חיינו המיוחדים.

[...] בא הזמן שאנו צריכים להתחשב עם חיי המציאות ולהרחיב את תחומנו. אין אנו יכולים ואיננו רשאים להיות מעכשיו בנידון זה מה שהיינו מלפנים על פי ההכרח של הגלות, שם השלכנו את היבנו על השוטר הגוי, ואם היינו צריכים למדעים, פנינו אל לשונות הגוים. לא כן, פה בארץ ישראל, פה חיי ההילותינו ומושבותינו בידינו, ואנחנו צריכים לפקח על רכושנו החומרי והמוסרי. אנו שבים לתחיה, ועימנו גם לשוננו וספרותנו. אפשר להסיח דעה מזה בגלות, שם אפשר גם כן להכחיש בעיקר מציאותה של תחיה זו, אבל לא כאן בארץ ישראל, במקום שהתחיה קורעת סגור עינינו גם בעל כרחנו.

הערובה לחיי ישראל הוא חי העולמים, וכן בדניאל הוא אומר: 'וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם'. צור ישראל, חי העולם מעיר אותנו לתחיה, על כן מתרחבים חיינו, והספרות שהיא ראי החיים, מתרחבת עמם יחד לפי תביעותנו שאנו תובעים ממנה.

אמנם צדקת במחאתך על כל הזוהמא והנבלה אשר ספגה ספרותנו אל תוכה בימים האחרונים ביחוד. ובפרט שאין אלו נכנסים כלל אל חוג החיים. אי אפשר לחיי עם בלי מדע, בלי שירה, בלי יופי, אבל אפשרים הם, וביחוד לישראל, להיות בלי נבלה, בלי סרחון רשע, ובלי טומאות בשר ורוח. אם החברה הרחבה אינה יודעת זאת, אבל אנחנו, שיחד עם החיים של ספר החיים, אנו קוראים: 'לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל'.

נגד זה אנו צריכים להלחם. ודווקא בנשק של הגדלת דרישת החיים. **אבל לא לצמצם את הספרות שלנו רק בהיכל הקודש, כאשר אמרת, כי אם להרחיב את גבול הקודש גם על כל חיי החול, ועל כל דרישותיהם,**

ועל כל המדעים הנדרשים להם. "ביום ההוא היה על מצלות הסוס קודש לד"ש" (הרב קוק)